סוג הבחינה: בגרות
מועד הבחינה: קיץ תשפ"ה, 2025
מספר השאלון: 8215
קובץ: תשובות סופיות

ספרות עברית וכללית

שאלון 8215 (מסלול גמיש: סיפור ורומן)

הוראות לנבחן

מדינת ישראל
משרד החינוך
סוג הבחינה: בגרות
מועד הבחינה: קיץ תשפ"ה, 2025
מספר השאלון: 8215
ספרות עברית וכללית
תוכנית הבגרויות הגמישה
הוראות
א. משך הבחינה: שעה וארבעים וחמש דקות.
ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שני פרקים.
פרק ראשון: סיפור קצר – 60 נקודות
פרק שני: רומאן ונובלה – 40 נקודות
סך הכול – 100 נקודות
שני הפרקים בבחינה הם חובה.
בפרק הראשון (סיפור קצר) יש לענות על שתיים מן השאלות (2x30=60 נקודות).
בפרק השני (רומאן ונובלה) יש לענות על שאלה אחת (40 נקודות).
ג. חומר עזר מותר בשימוש: רשימת יצירות.
ד. הוראות מיוחדות:
(1) יש לרשום בראש כל תשובה את מספר הפרק ואת מספר השאלה שבחרתם לענות עליה.
(2) יש לשים לב לכתב, לכתיב, לפיסוק ולכללי הדקדוק.
(3) אין להדגים באמצעות אותה היצירה בתשובות שונות.
(4) לנבחנים אינטרניים: חובה לצרף למחברת הבחינה את רשימת היצירות שנלמדו.
לנבחנים אקסטרניים ונבחני משנה: תימסר רשימת יצירות.

יש לכתוב במחברת הבחינה בלבד. יש לרשום "טיוטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה.
כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.
השאלות בשאלון זה מנוסחות בלשון רבים, אף על פי כן על כל תלמידה וכל תלמיד להשיב עליהן באופן אישי.
בהצלחה!

בהצלחה!

תשובות סופיות

פרק ראשון – סיפור קצר (60 נקודות)

שאלה 1

- "חג מולד אחד" (טרומן קפוטה): נקודת המפנה – בניו אורלינס, בלילה, באדי מציץ בסתר ורואה את אביו מסדר את המתנות מתחת לעץ.
- לפני המפנה: באדי מאמין, כמו סוק, שהכול הוא רצונו של אלוהים ושסנטה קלאוס מביא את המתנות; הוא אף מתפלל שסנטה קלאוס יביא לו את האווירון.
- למה זה מפנה: האמונה מתערערת (סנטה קלאוס, ולרגע גם סוק); באדי הופך מתמים לערמומי ("מה אתה תיתן לי, אבא?"), והעלילה פונה אל האווירון, אל דברי האב השיכור "אין אלוהים! אין סנטה קלאוס" ואל השיבה לסוק.
- תרומה למשמעות: זהו סיפור התבגרות; ההתפכחות מובילה לאמונה בוגרת ("כולם סנטה קלאוס") ולגלויה שבאדי שולח לאביו עם הצהרת אהבה.

שאלה 2

- "גימפל תם" (יצחק בשביס־זינגר): חל בגימפל שינוי – לא בטוב לבו, אלא בהבנתו את עצמו ואת אמונתו.
- בתחילה: הפתי של פרמפול; כולם מרמים אותו והוא מאמין, נישא לאלקה ומקבל את שקריה ואת ילדיה.
- המפנה: לפני מותה אלקה מתוודה שרימתה אותו ושאף אחד מן הילדים אינו שלו; רוח הרע מפתה אותו בחלום לנקום, והוא מטיל את מימיו בבצק.
- ההכרעה: אלקה מופיעה בחלום ומוכיחה אותו; הוא קובר את הלחם ועוזב את פרמפול.
- בסוף: נודד שמספר סיפורים ומחכה לעולם האמת; התמימות הופכת לבחירה מודעת בטוב ובאמונה.

שאלה 3

- "דבר קטן וטוב" (ריימונד קרבר): ניגוד בין האופה לבין ההורים, אן והווארד, שהופך בסוף לדמיון.
- הניגוד: אן, אם שמזמינה עוגת יום הולדת לבנה סקוטי, מנסה לשוחח עם האופה, והוא קר, קצר ועסקי; אחר כך הוא מטריד את ההורים בטלפון בזמן שבנם שוכב מחוסר הכרה בבית החולים.
- המפנה: אחרי מות סקוטי ההורים באים בלילה למאפייה; האופה מבקש סליחה, מושיב אותם, ומגיש קפה ולחמניות חמות.
- הדמיון: גם האופה בודד וסובל – אין לו ילדים, ימיו חוזרים על עצמם מול התנורים, וגם בלילה הזה הוא עובד במאפייה לבדו. שלושתם חולקים בדידות וכאב, אוכלים יחד לחם ומדברים עד הבוקר.
- תרומה למשמעות: המעבר מניגוד לדמיון מראה את הדרך מניכור לקרבה; הלחם המשותף הוא "דבר קטן וטוב" של נחמה.

שאלה 4

- עמדה: הערכים באים לידי ביטוי, אבל הסיפור מגדיר אותם מחדש: נתינה רגשית מול נתינה חומרית, ומשפחה של אהבה מול משפחה ביולוגית מפורקת.
- משפחתיות: הוריו הגרושים של באדי הפקירו אותו, והאב זר לו ("ואבי היה זר"); בבית באלבמה, ובעיקר אצל סוק, יש לו משפחה אמיתית.
- נתינה: מתנות האב (המתנות מתחת לעץ, האווירון היקר) הן ניסיון לקנות אהבה ("תן לי נשיקה. בבקשה. בבקשה."); סוק נותנת חום, ביטחון ואמונה ("כולם סנטה קלאוס").
- הסיום: הגלויה לאב עם הצהרת האהבה – נתינה בלי תמורה שמחברת מחדש את המשפחה.

פרק שני – רומאן ונובלה

שאלה 5

- "הזר" (אלבר קאמי): האירוע הלא צפוי הוא הירייה של מרסו בערבי על חוף הים. לא היה לו מניע והוא לא תכנן אותה: היא נולדה מן החום, מן השמש המסנוורת ומן הלהב שהבריק מול עיניו.
- המפנה בחיי מרסו: מחיים של פקיד באלג'יר שחי בהווה ובחושים (העבודה, מארי, הים, השמש) אל הכלא, המשפט וגזר דין מוות. גם מפנה פנימי: בכלא הוא לומד לחיות מן הזיכרון, ובסוף, אחרי ההתפרצות על הכומר, הוא נפתח לאדישות העולם ומרגיש שהיה מאושר ושעדיין הוא מאושר.
- המפנה בעלילה: הירייה חותמת את החלק הראשון, והחלק השני (החקירה, הכלא, המשפט) הוא תוצאה שלה. החלק השני חוזר אל אירועי החלק הראשון ומפרש אותם מחדש: ההתנהגות בהלוויית האם (לא בכה, שתה קפה עם חלב ועישן ליד הארון, למחרת שחה עם מארי והלך לסרט קומי) הופכת לראיה נגדו.
- המשמעות: מרסו נשפט לא פחות על שאינו מעמיד פנים כמצופה ממנו מאשר על הרצח; זו זרותו.

שאלה 6

- "התפסן בשדה השיפון" (ג'.ד. סלינג'ר). הדמות המרכזית והמספר: הולדן קולפילד, נער בן שש עשרה שסולק מפנסי לפני חופשת חג המולד ומשוטט בניו יורק.
- פיבי, אחותו בת העשר: חכמה, ישירה ואוהבת. תפקידה: מאפיינת את הולדן (רוך, הרצון להגן על הילדים ועל תמימותם, וגם חוסר יכולתו לומר מה הוא אוהב); מקדמת את העלילה (היא מתעקשת לברוח איתו מערבה, וזה מביא אותו לוותר על הבריחה; סצנת הקרוסלה); מייצגת רעיון: הילדות התמימה, וההבנה שאי אפשר "לתפוס" את הילדים לפני שייפלו.
- מר אנטוליני, מורו לשעבר לאנגלית: המבוגר שהולדן פונה אליו לעזרה כשאין לו לאן ללכת. תפקידו: מייצג את עמדת הבגרות (האדם הבוגר רוצה לחיות בענווה למען מטרה, ולא למות למענה באצילות); מאפיין את חשדנותו של הולדן כלפי המבוגרים; מקדם את העלילה: אחרי שהולדן מתעורר וידו של אנטוליני על ראשו, הוא בורח, ומצבו מידרדר.
- יחד: שתי הדמויות מציגות את שני הקטבים שביניהם נקרע הולדן, הילדות והבגרות.

שאלה 7

- סיפור האהבה בין וינסטון לג'וליה הוא הלב האנושי של המרד, והוא גם מה שהמשטר שובר לבסוף; לכן הוא מראה עד כמה עמוק השלטון הטוטליטרי חודר.
- אהבה כמעשה פוליטי: המפלגה מדכאת את המיניות ואת האהבה (האבנט של ליגת הנוער נגד המין, הנישואים של וינסטון לקתרין, שראתה במין חובה למפלגה). לכן הקשר עם ג'וליה הוא מרד, ווינסטון רואה בו מכה במפלגה.
- אהבה כמרחב פרטי וכזיכרון: הפגישה בכפר, הקיכלי השר, החדר מעל החנות של מר צ'רינגטון, הקפה והסוכר האמיתיים, משקולת הזכוכית; האהבה מחזירה לווינסטון עבר, יופי ותקווה.
- אהבה ונאמנות פרטית: לצד ג'וליה וינסטון נזכר באמו, שהגנה על אחותו אחרי שחטף ממנה את השוקולד; הנאמנות לאדם עומדת מול הנאמנות למפלגה.
- ניגוד בין האוהבים: ג'וליה מורדת למען הנאתה, בלי עניין באידאולוגיה (נרדמת כשהוא קורא את הספר של גולדשטיין); וינסטון מורד בשם האמת.
- השבירה: החדר היה מלכודת; הם האמינו שהמפלגה אינה יכולה להיכנס לתוכם, אבל בחדר 101 וינסטון דורש שיעשו את זה לג'וליה. אחרי השחרור כל אחד מודה שבגד בשני, ובסוף וינסטון אוהב את האח הגדול: אהבה מכוונת אל המפלגה במקום אל אדם.

כל הבגרויות בספרות עם פתרונות מלאים: www.guyai.co.il/bagrut/literature